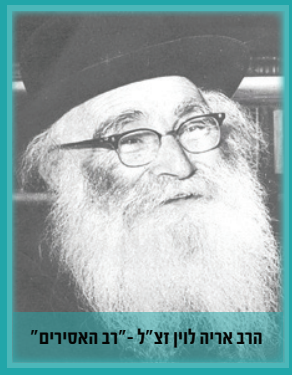
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

גליון מספר 169 | א' אייר תש"פ

פרשת תזריע - מצורע

דרך חיים

"אמר ר' שמלאי כשם שיצירתו של אדם אחר בהמה חיה ועוף כך תורתו אחר בהמה חיה ועוף הדא הוא דכתיב "זאת תורת הבהמה" ואחר כך "אשה כי תזריע"" (ויקרא רבה פרשה יד אות א). הוה אומר שגם החלק של התורה, שלכאורה שייך רק לצד העליון של האדם- השכל שיכול להשיג את התורה השמיימית, לא בא מצד היצירה של ה"קדם" בלבד, אלא היא באה רק אחר הצירוף של ה"אחור"- בריאת הגוף וה"קדם" ביחד. מלאכים בשמים יש מספיק, עיקר החשיבות והמעלה של האדם היא שהוא יכול לקבל את התורה בעולם הזה, וזה דווקא מכח מה שמצורפים בו שני ההפכים הללו- האחור והקדם, הרוח והגשם, הנשמה והגוף. דברים אלו נתבארו היטב בדברי חכמים במסכת שבת (פח:):

"ואמר רבי יהושע בן לוי: בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, מה לילוד אשה בינינו? אמר להן: לקבל תורה בא. אמרו לפניו: חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? "מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים"! אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: החזיר להן תשובה. אמר לפניו: רבונו של עולם, מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם. אמר לו: אחוז בכסא כבודי, וחזור להן תשובה, שנאמר "מאחז פני כסא פרשז עליו עננו", ואמר רבי נחום: מלמד שפירש שדי מזיו שכינתו ועננו עליו. אמר לפניו: רבונו של עולם, תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה - "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", אמר להן: למצרים ירדתם, לפרעה השתעבדתם, תורה למה תהא לכם? שוב מה כתיב בה -"לא יהיה לך אלהים אחרים", בין הגויים אתם שרויין שעובדין עבודה זרה? שוב מה כתיב בה - "זכור את יום השבת לקדשו", כלום אתם עושים מלאכה שאתם צריכין שבות? שוב מה כתיב בה - "לא תשא", משא ומתן יש ביניכם? שוב מה כתיב בה - "כבד את אביך ואת אמך", אב ואם יש לכם? שוב מה כתיב בה "לא תרצח, לא תנאף לא תגנב", קנאה יש ביניכם, יצר הרע יש ביניכם? מיד הודו לו להקדוש ברוך הוא, שנאמר "ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ", ואילו תנה הודך על השמים - לא כתיב. מיד כל אחד ואחד נעשה לו אוהב, ומסר לו דבר, שנאמר "עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם", בשכר שקראוך אדם לקחת מתנות".

יש בדברים הללו חידוש עצום. במדרש משלי (פרשה ל) מפורש הפסוק "מי עלה שמים וירד"- "זה משה רבנו" שעלה השמיימה לקבל את התורה וירד. כאשר משה רבנו עולה השמיימה מלאכי השרת תמהים למול רבונו של עולם על עצם זה שילוד אשה עלה למרום, כיצד זה שילוד אשה נמצא בין שרפים ומלאכי מרום. מה שייך לילוד אשה להימצא בשמיים, מקומם של עליונים? המלאכים סברו

המשך בעמוד הבא

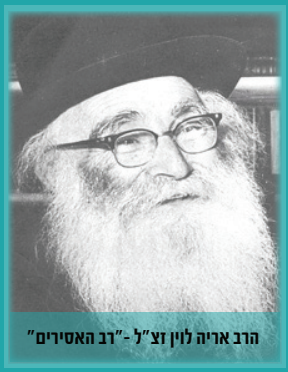
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

שבנוכחות האדם למעלה יש משום פגיעה בכבודו יתברך. הטענה שלהם לא באה משום איזה חטא או עוון של משה חלילה, אלא על עצם מה שמשה רבנו הוא בשר ודם, וממילא לא שייך לו להיות בשמיים, וכל שכן שלא לקבל את התורה שנשתלשלה ממקום עליון וגבוה, והיא חמדה גנוזה ("הנחמדים מזהב ומפז רב") תתקע"ד דורות. עוד הם טענו "מה אנוש כי תזכרנו" (תהלים ח), עצם זה שזכרונו בא לפניך זה יותר מדי, ועוד יותר "ובן אדם כי תפקדנו"- הוא נולד מאדם אז מדוע הוא זוכה לתפקיד כה חשוב לקבל את התורה?! וממשיכה התמיהה בפסוקים "ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו. תמשילהו במעשי ידיך כל שתה תחת רגליו". הלא התורה שאותה אתה עתיד ליתנה לו נותנת ללומדיה מלכות וממשלה, שלטון על כל הבריאה כולה, כמו שמצינו אצל יהושע נפלאות על ידי כח התורה- "שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון". עוד אומרת הגמרא (ראש השנה כא:) שהטענה של "ותחסרהו מעט מאלהים" היא על המדרגה הרוחנית לה זכה משה רבנו- "חמשים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד, שנאמר "ותחסרהו מעט מאלהים"", שזוהי המדרגה הגדולה ביותר שאדם יכול להשיג.

ועל כל זה אמר לו הקב"ה החזר להם תשובה. אלא שמשה רבנו ירא שיישרף בהבל פיהם. מדוע שיישרפו אותו? משום שלטענתם יש עלבון לקדוש ברוך הוא בירידת שכינתו ותורתו לארץ, וממילא משה חייב מיתה על כך שגורם בזיון כלפי מעלה, הלא אנו יודעים שמי שנאמר בו "את דבר ה' בזה" עונשו- "הכרת תכרת הנפש ההיא". הקב"ה מורה למשה לאחוז בכסא כבודו ולהשיב תשובה, כאומר שאין נתינת התורה לבשר ודם משום עלבון כלפי הקב"ה, אלא אדרבה, שאותו בשר ודם שאתם מבקשים לשרפו בהבל פיכם ביכולתו לעלות בלבושו הגשמי מעלה מעלה עד שהוא יכול לאחוז בכסא הכבוד. זהו אותו פרישת זיו שכינתו, בזה שהוא יכול להגיע למדרגה הזו נפרש עליו זיו שכינת ה', שהיא מדרגה יותר גבוהה ממלאכי השרת.

על עניין זה מלמדנו גם בלעם בחזיונו "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל" (במדבר כג כג), וכפירוש רש"י במקום: "עוד עתיד להיות עת כעת הזאת אשר תגלה חבתן לעין כל שהן יושבין לפניו ולמדים תורה מפיו ומחיצתן לפנים ממלאכי השרת, והם ישאלו להם מה פעל אל, וזהו שנאמר "והיו עיניך רואות את מוריך"". בלעם הרשע התפעל מהמעלה שישיגו ישראל לעתיד לבוא שהם קרובים אל הקב"ה יותר ממלאכי מעלה עד שהם שואלים את ישראל "מה פעל אל".

למה זכה האדם לכל זה? דווקא בגלל שהוא אדם, שהוא משליט את הרוח על החומר, את הנשמה על הגוף, עד שמתגדל ומתעלה מעלה מעלה יותר ממלאכי השרת. על מלאכי השרת נאמר ש"רגליהם רגל ישרה", אין להם עוד עליה ותנועה, הם קבועים במקומם, ולכן אינם יכולים להגיע לאחוז בכסא הכבוד. זוהי תשובתו הניצחת של משה לטענתם של המלאכים.

שבת שלום!

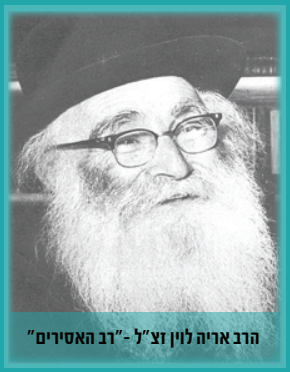
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

מספר הרב דוד לוין, נכדו של ר' אריה:

בהיותי ילד עשיתי מעשי קונדס כדרכם של ילדים קטנים. בסמוך ליום העצמאות הלכנו אני וחבריי לכיתה, והתערבנו בינינו בידי מי יעלה לטפס על הקירות למשוך את הדגל התלוי על הבתים ולהסירו. טיילנו ברחוב יוסף בן מתתיהו, והנה מעל אחד המשקופים תלוי דגל. טיפסתי והגעתי לדגל, משכתיו והורדתיו. בעלת הבית הבחינה במעֵשה שאני עושה וקראה מבעד לחלון: "ילד, אני יודעת מי אתה!", נמלטתי והחבאתי את הדגל.

למחרת הגעתי ל'חדר' וסבי קראני לחדרו, שהיה בקמרון מתחת למדרגות בבניין התלמוד תורה 'עץ חיים'. לא שיערתי לעצמי מה רצונו ממני. נטל ר' אריה ספר תנ"ך בידו עלעל בו, וכאשר הגיע לספר שמות (פרק בב פסוק כא) החל אומר לי "קרא". ואני קורא "כל אלמנה ויתום לא תענון". ור' אריה חוזר ואומר לי "קרא, ובקול רם". ואני חוזר ושונה את הפסוק. "קרא בשלישית", אומר לי סבא. וכל אותה שעה איני יודע למה חותר הסבא ומה רצונו ממני. או אז החל סבא להטיף לי מוסר: "התורה מצוה עלינו מפורשות שאסור לצער אלמנה. איסור זה כאיסור אכילת חזיר! אשה זו שהסרת את הדגל מפתח ביתה אלמנה היא. הכיצד העזת לצערה?!". ואני יושב קשוב ונזוף ומהרהר בליבי- סבא אינו מתריע כנגדי על שעברתי על הציווי של "לא תגנוב" אלא מתרכז הוא בנקודה אחת ויחידה- בצער שהסבתי לאותה אשה אלמנה ובחומרת המעשה הרע שעשיתי. "מה אעשה?" אמרתי "שגיתי, אחזיר את הדגל". וסבא אמר: "לא, לא די בכך, עליך לסור לביתה ולבקש את סליחתה". "טוב",

המשך בעמוד הבא

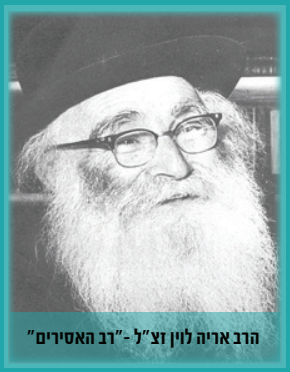
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

נעניתי, "בתום הלימודים בערב אגש אליה ואבקש סליחתה". אך סבא השיב: "בערב?! לא! גש עכשיו".

כמובן שלא נותרה לי ברירה. ניגשתי מיד לאותה אלמנה ובקשתי את סליחתה. אולם מאז ועד עצם היום הזה מהדהדת באזני קריאתו "הכיצד העזת לצער אלמנה?!", ואותה רגישות יתר שלו שהשריש בנו היא כיום בדמי.

(צדיק יסוד עולם עמוד 222)

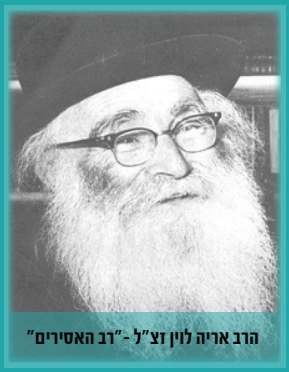
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

נמצאים אנו בימי ספירת העומר, ימים גדולים ונשגבים, שכפי שכותב הרמב"ן ימים אלה נחשבים לימי חול המועד שבין חג הפסח לחג השבועות. עוד מופיע בקדמונים ובגדולי החסידות שחג השבועות הוא המשך ישיר מחג הפסח, עד שנחשב לשמיני עצרת של ימי הפסח.

בזמן בית המקדש היו מקריבים בימים אלה את קרבן מנחת העומר, העשוי משעורים מהתבואה הראשונה שנקצרת, ועל ידי הקרבה ניתרת אכילת התבואה החדשה. לאחר ספירה של חמישים יום מגיע חג השבועות בו מקריבים את שתי הלחם העשוי מחיטה. אך כיום, שבית מקדשנו חרב, נשארה בידינו רק מצות הספירה ונחלקו הראשונים האם חיובה מן התורה או מדרבנן, ולהלכה אנו פוסקים שחיובה מדרבנן, בשונה מחיובה מדברי תורה בזמן שבית המקדש היה קיים.

אדם שלא ספר בלילה בברכה יכול לספור ביום שלמחרת בלא ברכה, ולאחר מכן ימשיך לספור בימים הבאים בברכה. באם לא השלים את הספירה ביום- ממשיך לספור הלאה אך בלא ברכה, משום שאנו חוששים לשיטה שמצוות ספירת העומר היא מצוה אחת ארוכה של מ"ט ימים. אם מסופק אם ספר יום אחד- ממשיך לספור בברכה. קטן שנהייה בר-מצוה בימי הספירה- אם הקפיד לספור מדי יום ימשיך לספור בברכה, ואם לא ימשיך לספור בלא ברכה.

נשים פטורות מספירת הימים, והרוצה לספור- תספור בלא ברכה.

אדם שעלה להיות חזן (במנין העונה לכללים שקבע משרד הבריאות), ונזכר טרם הספירה שלא יכול לספור בברכה, משום שהפסיד את אחד מימי הספירה- לכתחילה נכון שיתן לרב בית הכנסת לספור, כפי שנוהגים במקומות רבים. אמנם, אם באותו מקום אין המנהג כן ועלול להתבייש מכך שיוודע לציבור שהפסיד יום מימי הספירה- יכול לספור בברכה. טעם הדבר הוא, שישנה מחלוקת האם מצות הספירה היא מצוה אחת ארוכה, לספור את כל מ"ט הימים, או מצוה לספור בכל יום ויום. להלכה אנו פוסקים שהיא מצוה אחת ארוכה, אך במקום בושה יש מקום לסמוך על גדולי עולם שסברו שבכל יום ישנה מצוה בפני עצמה. באם ניתן עדיף לכתחילה לומר לאחד המתפללים שמכוון להוציאו בברכתו, ואזי יכול לספור בברכה לכולי עלמא.

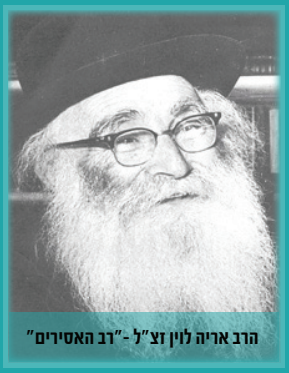
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | שלום הרב, האם ניתן לערוך חתונה בשנה זו בתוך ימי הספירה שבהם אנו נוהגים אבל, כאשר ישנו עיכוב נוסף מצד משימה בשירות הצבאי שתגרום להיעדר למשך זמן מסוים?

תשובה | ראשית נברך מעומק הלב את החתן והכלה שיזכו לבנות בית נאמן בישראל על אדני הקדושה והיראה, בית שתשרה בו שמחה, אהבה ויראה, וכל חותמי ברכה.

ידוע בשם הרבי מקאצק זי"ע שהסיבה שהתעקשו בני חשמונאי להדליק את המנורה בטהרה, אם כי טומאה הותרה בציבור ואם כי טומאה במשקין לחים היא רק מדרבנן, שבזה עסקינן כעת, משום שלו יש מקרה של טומאה תוך כדי עבודה אנו מקילים משום ש"טומאה הותרה בציבור". אבל חלילה מלהתחיל דבר בטומאה. הוה אומר, לחנוך דבר באופן שא לכתחילה הוא דבר שאינו ראוי.

ומכיוון שכאן חונכים בית. והמילה חניכה נאמרה בראש ובראשונה על בית בישראל- "מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו", מן הראוי להתחיל בית חדש בטהרה ובשמחה.

על אף שיש מקום רב להקל בתקופה זו כמופיע בארוכה בפוסקים לגבי זיווג ראשון שעוד לא קיימו פו"ר, ובפרט בעת הזו שהכל נמנע מן הכלל, אולם כאמור מן הראוי להשתדל שהכל יהיה לכתחילה על הצד הטוב ביותר.

ואנו נברך שהחתן יילך לשלום וישוב בשלום. מזל טוב!